

**ROLE EXPECTATION AND ROLE PERFORMANCE
PERCEIVED BY NURSES WITH A MASTER'S DEGREE
IN NURSING IN HOSPITALS UNDER THE JURISDICTION
OF THE MINISTRY OF PUBLIC HEALTH**

CHIRAPORN CHAMMO

อธิปัทนาลสาร

จาก

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.....

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF MASTER OF NURSING SCIENCE
(ADULT NURSING)
FACULTY OF GRADUATE STUDIES
MAHIDOL UNIVERSITY**

2001

ISBN 974-04-0588-6

COPYRIGHT OF MAHIDOL UNIVERSITY

4236666 RAAN/M : MAJOR: ADULT NURSING; M.N.S. (ADULT NURSING)
KEY WORDS : ROLE EXPECTATION / ROLE PERFORMANCE /
NURSES WITH MASTER'S DEGREE IN NURSING /
ADVANCED PRACTICE NURSES

CHIRAPORN CHAMMO: ROLE EXPECTATION AND ROLE PERFORMANCE PERCEIVED BY NURSES WITH A MASTER'S DEGREE IN NURSING IN HOSPITALS UNDER THE JURISDICTION OF THE MINISTRY OF PUBLIC HEALTH (MOPH). THESIS ADVISORS: RENU POOKBOONMEE, B.Sc. (NURSING AND MIDWIFERY), M.Ed. (NURSING ADMINISTRATION), D.N.S., CHANTIMA KHANOBDEE, B.Sc. (NURSING AND MIDWIFERY), M.S.N. (MATERNAL-INFANT NURSING), D.S.N. (MATERNAL AND CHILD NURSING), SUPANEE SENADISAI, B.Sc. (NURSING) Hon, M.S. 132 p. ISBN 974-04-0588-6

Nurses with a master's degree in nursing who are prepared to be advanced practice nurses contribute significantly to the provision of comprehensive patient care. The role of nurses with a master's degree in nursing in hospitals under the jurisdiction of the MOPH remains indistinct and uncertain.

This study was designed: (1) to compare role expectation and role performance perceived by nurses with a master's degree in nursing, (2) to determine the predictors of role expectation and role performance, and (3) to explore barriers and facilitators in role performance. The questionnaires were mailed to 422 nurses with master's degrees in nursing working in every department of nursing service of hospitals under the jurisdiction of the MOPH. Data were collected between February and April 2001 and analyzed using descriptive statistics, paired t-test, Pearson's product moment correlation, stepwise multiple regression analysis, and content analysis.

The results indicated that role expectation perceived by nurses with a master's degree in nursing was at a high level in each and the overall role components, and the highest mean score was the expert practitioner role. Role performance perceived by nurses with a master's degree in nursing was at a low level in each and overall role components except ethic and legal roles which were at a high level, and the lowest mean score was the researcher role. When comparing the mean scores of role expectation and role performance perceived by nurses with a master's degree in nursing, it was found that the role expectation was significantly different from and higher than role performance in each and the overall role components ($p < .001$). In addition, stepwise multiple regression showed that the combination of role expectation and work situation (specialized hospitals) accounted for 7.3 % of the variance in role performance. The greatest barriers in role performance were role overload, lack of support, lack of resources, role ambiguity, lack of recognition, and inappropriate personnel allocation. Major facilitators in role performance included administrative support, resource support, a clear role identity, and recognition among colleagues.

Results from the study can provide an initial step in establishing a detailed description of the role and forming consensus on the role of nurses with a master's degree in nursing.

4236666 RAAN/M : สาขาวิชา: การพยาบาลผู้ใหญ่; พย.ม. (การพยาบาลผู้ใหญ่)

จิราพร แจ่มหม้อ: บทบาทที่คาดหวัง และบทบาทที่ปฏิบัติจริง ตามการรับรู้ของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโททางการพยาบาล ในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข (ROLE EXPECTATION AND ROLE PERFORMANCE PERCEIVED BY NURSES WITH A MASTER'S DEGREE IN NURSING IN HOSPITALS UNDER THE JURISDICTION OF THE MINISTRY OF PUBLIC HEALTH). คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: เรณู ฤกษ์บุญมี, พย.ค., จันทิมา ขนบดี, D.S.N. (Maternal and child nursing), สุปาณี เสนาคิสัย, M.S., 132 หน้า. ISBN 974-04-0588-6

พยาบาลที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโททางการพยาบาลเป็นผู้ที่ได้รับการเตรียมให้มีความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลขั้นสูง มีบทบาทสำคัญในการให้การดูแลสุขภาพผู้ใช้บริการอย่างครอบคลุมทุกมิติของการบริการ แต่ที่ผ่านมามีบทบาทของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโททางการพยาบาลยังไม่เป็นที่ประจักษ์ชัดเท่าที่ควร การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาเปรียบเทียบบทบาทที่คาดหวัง และบทบาทที่ปฏิบัติจริงของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโททางการพยาบาล 2) ศึกษาปัจจัยที่สามารถทำนายบทบาทที่คาดหวัง และบทบาทที่ปฏิบัติจริง 3) ศึกษาปัญหาอุปสรรค และปัจจัยสนับสนุนในการปฏิบัติงานของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโททางการพยาบาล เก็บรวบรวมข้อมูลโดยส่งแบบสอบถามไปยังพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโททางการพยาบาลที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข จำนวน 422 คน ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ ถึง เดือนเมษายน 2544 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติบรรยาย ทดสอบค่าที่แบบเป็นคู่ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า พยาบาลที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโททางการพยาบาลคาดหวังในบทบาทของตนเองอยู่ในระดับสูงทุกด้าน โดยมีคะแนนเฉลี่ยในบทบาทด้านการปฏิบัติการพยาบาลมากที่สุด บทบาทที่ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับต่ำทุกด้าน ยกเว้นบทบาทด้านคุณธรรม จริยธรรม และกฎหมายอยู่ในระดับสูง โดยมีคะแนนเฉลี่ยในบทบาทด้านการวิจัยต่ำที่สุด เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของบทบาทที่คาดหวัง และบทบาทที่ปฏิบัติจริงพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$) โดยที่ค่าเฉลี่ยของบทบาทที่คาดหวังสูงกว่าค่าเฉลี่ยของบทบาทที่ปฏิบัติจริงในทุกด้าน นอกจากนี้ยังพบว่า บทบาทที่คาดหวัง และสถานที่ที่ปฏิบัติงาน (โรงพยาบาลเฉพาะทาง) สามารถร่วมทำนายความแปรปรวนของบทบาทที่ปฏิบัติจริงได้ร้อยละ 7.3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงาน พบว่าส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจาก ความคาดหวังในบทบาทมากเกินไป ขาดการสนับสนุนจากผู้บริหาร ขาดแหล่งทรัพยากร ความคลุมเครือในบทบาท ความไม่ตระหนักในบทบาท และการจัดสรรบุคลากรไม่เหมาะสมกับสาขาที่ชำนาญ ส่วนปัจจัยสนับสนุนในการปฏิบัติงานได้แก่ การสนับสนุนจากผู้บริหาร การสนับสนุนด้านทรัพยากร การกำหนดบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจน และการตระหนักในบทบาท

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ จึงควรมีการระบุ หรือกำหนดบทบาทตามตำแหน่งของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโททางการพยาบาลให้ชัดเจน โดยอาศัยแนวคิดการปฏิบัติการพยาบาลขั้นสูง เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการทางสุขภาพของผู้ใช้บริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ